

ROZHODNUTÍ KOMISE**ze dne 30. června 2004****o režimu podpory, který Švédsko zavedlo pro osvobození od daně z energie od 1. ledna 2002 do 30. června 2004**

(oznámeno pod číslem K(2004) 2210)

(Pouze švédské znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

(2005/468/ES)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 88 odst. 2 první pododstavec této smlouvy,

s ohledem na dohodu o Evropském hospodářském prostoru, a zejména na čl. 62 odst. 1 písm. a) uvedené dohody,

poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek podle čl. 88 odst. 2 prvního pododstavce Smlouvy ⁽¹⁾, a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

I. ŘÍZENÍ

- (1) Dopisem ze dne 11. června 2003 informovala Komise Švédsko o svém rozhodnutí zahájit řízení uvedené v čl. 88 odst. 2 Smlouvy o ES ve věci osvobození od energetické daně z elektřiny ve prospěch výrobního průmyslu.
- (2) Dopisem ze dne 9. července 2003, který Komise zaevidovala týž den (A/34842), se Švédsko vyjádřilo k zahájení řízení.
- (3) Rozhodnutí Komise o zahájení řízení bylo zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie* dne 9. srpna 2003 ⁽²⁾. Komise vyzvala zúčastněné strany, aby ve věci podpory podaly připomínky.
- (4) Komise obdržela dne 29. září 2003 připomínky Sdružení švédských podniků (*Svenskt näringsliv*).

- (5) Připomínky sdružení *Svenskt näringsliv* byly doručeny ve stanovené lhůtě ⁽³⁾ a Komise je předala švédské vládě, která měla možnost se k nim vyjádřit. Švédsko žádné připomínky nepodalo.

II. PODROBNÝ POPIS OPATŘENÍ OHLEDNĚ PODPORY

- (6) Zákon o dani z energie („Lagen om skatt på energ“) byl ve Švédsku zaveden v roce 1957. Podle zákona se energetická daň vybírá z fosilních paliv a z elektřiny. Daň má kladný vliv na životní prostředí, pokud jde o úsporu energie a energetickou účinnost.
- (7) Daň z elektřiny platí v plném rozsahu domácnosti, podniky v odvětví služeb i výrobní podniky, pokud se jedná o elektřinu používanou k vytápění, které není článkem výrobního procesu.
- (8) Podle kapitoly 11 § 3 zákona o dani z energie se elektřina používaná ve výrobním procesu v průmyslu (NACE Rev. 1 oddíl C a D) zcela osvobozuje od daně z energie ⁽⁴⁾. Osvobození od daně bylo zavedeno ve své nynější podobě 1. ledna 1993, tzn. před přistoupením Švédska k EHP a EU. Od té doby nebylo změněno.
- (9) Sazba daně z elektrické energie dosáhla ve sledovaném období částky 0,198 až 0,241 švédských korun za kWh.

⁽¹⁾ Úř. Věst. C 189, 9.8.2003, s. 6.

⁽²⁾ Viz poznámka pod čarou 1.

⁽³⁾ Podle nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71 ze dne 3. června 1971, kterým se určují pravidla pro lhůty, data a termíny (Úř. věst. L 124, 8.6.1971, s. 1), zejména podle článku 3, skončila lhůta pro podání připomínek dne 10. září 2003. Dopisem ze dne 15. srpna 2003 požádalo sdružení *Svenskt näringsliv* o prodloužení lhůty do 30. září 2003, což Komise schválila dopisem ze dne 9. září 2003.

⁽⁴⁾ Výjimka se použije také pro podniky mající skleníky. Komise vydá zvláštní rozhodnutí o výjimce pro takové podniky.

- (10) Švédské orgány odhadují, že úplné snížení povede ke ztrátě daňových příjmů státu ve výši cca 11 miliard švédských korun ročně (cca 1,19 miliard EUR).
- (11) Komise zahájila řízení, protože měla pochybnosti ohledně charakteru opatření jako státní podpory a ohledně slučitelnosti údajné podpory se společným trhem. Komise se domnívá, že systém osvobození od daně představuje státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES. Komise zpochybnila slučitelnost údajné podpory s obecnými zásadami Společenství pro státní podporu na ochranu životního prostředí⁽⁵⁾ (dále jen „obecné zásady“).
- (16) Z níže uvedených důvodů sdružení Svenskt näringsliv v každém případě popírá, že by bylo možno požadovat navrácení podpory.
- (17) Zprvč lze podle článku 14 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES⁽⁶⁾, vyžadovat pouze navrácení protiprávní podpory, která je v čl. 1 písm. f) téhož nařízení definována jako „nová podpora uskutečňovaná v rozporu s čl. 93 odst. 3 Smlouvy“. Protože Komise v bodě 2.2 svého rozhodnutí o zahájení vyšetřovacího řízení uvádí, že opatření představuje existující podporu, nelze požadovat navrácení ex tunc.

III. PŘIPOMÍNKY ZÚČASTNĚNÝCH STRAN

Připomínky sdružení Svenskt näringsliv

- (12) Sdružení Svenskt näringsliv se domnívá, že daň z elektřiny a z emisí oxidu uhličitého je nutno považovat za dvě složky téhož systému energetické daně. Důvodem je úzká vazba mezi těmito dvěma daněmi: aby nedošlo k přílišnému nárůstu poptávky po elektřině, je třeba zvýšení daně z emisí oxidu uhličitého vyvážit odpovídajícím zvýšením daně z elektřiny.
- (13) V souhrnu vzrostlo zdanění energie od roku 1993 do 2004 o 27 miliard švédských korun (cca 3 miliardy EUR). Toto zvýšení by nebylo možné bez úplného osvobození výrobního odvětví od energetické daně. Tím nevede úplné osvobození od daně z elektřiny ke ztrátě státních příjmů, tzn. opatření není financováno ze státních prostředků.
- (14) Sdružení Svenskt näringsliv se domnívá, že je v logice systému učinit výjimku pro švédský výrobní průmysl, neboť průmysl má dostatek důvodů k úsporám elektřiny, protože elektřina tvoří velkou položku v nákladech těchto podniků. Aby bylo možno udržet konkurenceschopnost švédského průmyslu, zatímco se zdanění energie jako celek zvyšuje, je třeba průmysl osvobodit od daně z elektřiny.
- (15) Z důvodů, které uvádí švédská vláda (bod odůvodnění 21), se sdružení Svenskt näringsliv domnívá, že opatření nenarušuje ani nemůže narušit hospodářskou soutěž, ani nezvýhodňuje určitá odvětví výroby.
- (18) Zadruhé nelze požadovat navrácení z důvodu oprávněných očekávání příjemců podpory. Příslušný zákon byl navržen švédskou vládou a přijat švédským parlamentem. Podniky by neměly být povinny zpochybňovat rozhodnutí vlastního parlamentu. To platí o to více, že existují dřívější rozhodnutí Komise⁽⁷⁾, ve kterých byla opatření ve prospěch výrobního odvětví schválena jako obecná opatření. Dále umožňuje směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny⁽⁸⁾, zachovat od 1. ledna 2004 nulovou sazbu daně z elektřiny pro velké spotřebitele elektřiny. Rozumný hospodářský subjekt musí mít právo oprávněně očekávat, že tomu tak je i dva roky před tímto datem.
- (19) Zatřetí by požadavek navrácení byl v rozporu se zásadou proporcionality. Účelem požadavku navrácení je znovu obnovit údajně narušenou hospodářskou soutěž. Jelikož se sdružení Svenskt näringsliv nedomnívá, že opatření narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž, neexistuje oprávněný veřejný zájem na navrácení. Kromě toho by pro mnoho z dotčených podniků bylo obtížné podporu navrátit a u určitých podniků nelze vyloučit nebezpečí konkurzu.
- (20) Navíc sdílí sdružení Svenskt näringsliv názor švédské vlády (viz bod odůvodnění 28), že Komise nesplnila svou povinnost uvedenou v čl. 17 odst. 2 nařízení (ES) č. 659/1999.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 37, 3.2.2001, s. 3.

⁽⁶⁾ Úř. věst. L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽⁷⁾ Například podpora č. N 255/96 – Švédsko – „Zákon o spotřební dani z energie“ (Úř. věst. C 71, 7.3.1997, s. 10) a NN 72a/2000 – Švédsko – „Prodloužení systému daně z emisí oxidu uhličitého“ (Úř. věst. C 117, 21.4.2001, s. 19).

⁽⁸⁾ Úř. věst. L 283, 31.10.2003, s. 51. Směrnice naposledy pozměněná směrnicí 2004/75/ES (Úř. věst. L 157, 30.4.2004, s. 100).

IV. PŘIPOMÍNKY ŠVÉDSKÉ VLÁDY

Osvobození od daně nepředstavuje výhodu pro švédský výrobní průmysl

- (21) Švédský výrobní průmysl používá vysoký podíl elektřiny v porovnání se soutěžiteli v jiných zemích, kteří místo toho používají uhlí nebo zemní plyn. Jelikož tyto energetické zdroje byly v mnoha členských státech osvobozeny od daně, domnívá se Švédsko, že je vhodné osvobodit švédský výrobní průmysl od daně z elektřiny. Dále je švédská úroveň daně v energetické oblasti obecně vysoká v porovnání s odpovídající úrovní ve většině ostatních členských států. Bez osvobození od daně z elektřiny pro určitá odvětví by nebylo bývalo možné těchto úrovní dosáhnout.

- (22) Švédská vláda proto nesouhlasí s tím, že osvobození od daně zvýhodňuje švédský průmysl ve srovnání s ostatními členskými státy.

Úprava systému energetické daně vyžaduje přiměřené období

- (23) Dopisem ze dne 16. března 2001 přijala švédská vláda příslušná opatření navržená v bodech 75–77 obecných zásad.
- (24) Dne 8. listopadu 2001 bylo rozhodnutím Soudního dvora ohledně slevy na energetickou daň v Rakousku vyjasněno, že osvobození určitého hospodářského odvětví od energetické daně představuje státní podporu, věc C-143/99, *Adria-Wien Pipeline* ⁽⁹⁾.

- (25) Švédská vláda tvrdí, že v okamžiku, kdy Švédsko přijalo příslušná opatření navržená podle obecných zásad, nebylo zcela jasné, zda je opatření státní podporou. Po rozsudku ve věci *Adria-Wien Pipeline* bylo švédské vládě jasné, že opatření obsahuje prvky, které v oblasti státní podpory způsobují problémy. Švédsko však tvrdí, že vzhledem k technické složitosti energetické daně byla od přijetí rozhodnutí vlády do doby, než změněné předpisy mohly vstoupit v platnost, zapotřebí přiměřená lhůta. Od 1. července 2004 se pro výrobní průmysl plánuje zavedení energetické daně z elektřiny, která odpovídá minimálním úrovním stanoveným v nové směrnici o zdanění energie 2003/96/ES.

⁽⁹⁾ Rozsudek ze dne 8. listopadu 2001, C-143/99, *Adria-Wien Pipeline GmbH a Wietersdorfer Peggauer Zementwerke GmbH v. Finanzlandesdirektion für Kärnten*, Sb. rozh. s. I-8365.

Daň z elektřiny a daň z energií je třeba považovat za jeden daňový systém

- (26) Ve Švédsku se vybírá energetická daň z fosilních paliv a z elektřiny a daň z emisí oxidu uhličitého u fosilních paliv. Švédská vláda považuje tyto daně za části téhož daňového systému, jehož cílem je zvyšovat energetickou účinnost a snižovat emise oxidu uhličitého. Švédská vláda proto tvrdí, že Komise ve svém posouzení o slučitelnosti se společným trhem musí zohlednit daňové zatížení vyplývající ze všech částí daňového systému jako celek, a nikoliv posuzovat osvobození od daně z elektřiny jako izolovaný jev.

Komise při návrhu vhodných opatření nedodržela postup uvedený v nařízení (ES) č. 659/1999. Podpora tímto není protiprávní a nemůže být tedy vyžádána její navrácení

- (27) Švédská vláda poskytla Komisi opakovaně informace, které ozřejmují celý příslušný režim podpory ⁽¹⁰⁾. Švédsko se proto domnívá, že svou povinnost podle čl. 17 odst. 1 nařízení (ES) č. 659/1999, totiž poskytnout Komisi všechny informace nezbytné pro přezkoumání existujících režimů podpory, splnilo.
- (28) Švédská vláda tvrdí, že Komise porušila čl. 17 odst. 2 nařízení (ES) č. 659/1999, který vyžaduje, aby Komise před navržením vhodných opatření informovala členský stát, jestliže považuje opatření za neslučitelné se společným trhem. Aniž by Komise takové informace poskytla, navrhla opatření nikoliv pro jednotlivé režimy, nýbrž pro všechny režimy, které platily v okamžiku, kdy nové obecné zásady týkající se životního prostředí vstoupily v platnost.
- (29) V důsledku formálně chybného postupu není podpora protiprávní, a nelze proto vyžadovat její navrácení.

Žádost o navrácení podpory by představovala zdanění se zpětnou účinností, což není podle švédské ústavy přípustné

- (30) Podle kapitoly 2 § 10 odstavce 2 ústavního zákona o formě vlády (*Regeringsformen*) nesmí být vybírána daň, pokud není založena na předpisu, který platil v okamžiku vzniku skutečnosti, která daň vyvolala.

⁽¹⁰⁾ Například předaly švédské orgány ve své odpovědi na dopis Komise ze dne 7. května 1996 (D/50485) úplné znění zákona o dani z energie, ze kterého jasně vyplývá úplné osvobození od daně z elektřiny pro výrobní odvětví. Dále byly přiloženy souhrnné popisy opatření v dopisech ze dne 15. dubna 1998 a ze dne 31. května 1999, které švédské orgány zaslaly Komisi.

- (31) Vzhledem k tomu, že švédský zákon o dani z energie neobsahuje pravidla, podle kterých jsou podniky ve výrobním průmyslu povinny platit daň z elektřiny, představovala by změna zákona takové zdanění se zpětnou účinností, které je podle švédské ústavy protiprávní.

V. POSOUZENÍ PODPORY

Posuzované období

- (32) Ve svém rozhodnutí o zahájení řízení podle čl. 88 odst. 2 Komise shledala, že opatření představovalo existující podporu ve smyslu definice v čl. 1 písm. b) bodu i) nařízení (ES) č. 659/1999 v okamžiku přistoupení Švédska k Evropské unii do 1. ledna 2002. Švédsko výslovně přijalo příslušná opatření navržená Komisí, podle kterých měly být veškeré existující režimy podpory životního prostředí přizpůsobeny obecným zásadám (bod 77). Komise shledala, že k tomu v tomto případě nedošlo. Švédsko bylo proto požádáno, aby podalo veškeré připomínky, které by mohly být relevantní pro prošetření období od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2005.
- (33) Připomínky obdržené od švédské vlády dopisem ze dne 9. července 2003 se výslovně týkají období, ohledně kterého Komise požadovala informace. Švédská vláda využila svého práva na obranu, pokud jde o celé období.
- (34) Třetím stranám byla poskytnuta možnost podat připomínky k použití režimu podpory, pokud jde o totéž období. Sdružení Svenskt näringsliv podalo své připomínky k osvobození od energetické daně dopisem ze dne 29. září 2003. Právo třetí strany na poskytnutí stanoviska bylo tedy dodrženo.
- (35) Zákonem o změně zákona (1994:1776) o dani z energie⁽¹¹⁾ bude zaveden nový systém daně z elektřiny. Plánuje se, že zákon vstoupí v platnost 1. července 2004, a byl oznámen Komisi dopisem ze dne 1. dubna 2004⁽¹²⁾. Komise tedy pro toto opatření přijme zvláštní rozhodnutí.

- (36) Posouzení slučitelnosti se společným trhem se tedy týká období od 1. ledna 2002 do doby ukončení platnosti současného systému.

⁽¹¹⁾ Švédská sbírka zákonů (Svensk författningssamling – SFS) 2003:810.

⁽¹²⁾ Viz N 156/04 – Švédsko – „Energetická daň z elektřiny používané výrobním odvětvím“ (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

Existence podpory

- (37) Aby opatření bylo považováno za státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES, musí být současně splněny čtyři podmínky. Opatření musí zvýhodňovat určité podniky, musí být selektivní, musí být financováno ze státních prostředků a musí ovlivňovat obchod mezi členskými státy.
- (38) Při posouzení, jak opatření zvýhodňuje příjemce podpory, musí Komise porovnat podniky, které se z faktického i právního hlediska nacházejí ve srovnatelné situaci⁽¹³⁾. Komise proto nemůže posoudit postavení švédského výrobního průmyslu vůči jinému evropskému výrobnímu průmyslu, nýbrž musí posoudit zvýhodnění švédského výrobního průmyslu v porovnání se situací jiných podniků ve Švédsku. V tomto ohledu skutečnost, že opatření zbavuje podniky ve výrobním odvětví nákladů, které by jinak musely nést, zvýhodňuje tyto podniky oproti jiným odvětvím švédského průmyslu. Tím, že osvobození od daně bude povoleno jen určitým podnikům, zvýhodňuje opatření tyto podniky oproti jiným podnikům, což může případně narušit hospodářskou soutěž.
- (39) Osvobození je omezeno na podniky výrobního odvětví (NACE Rev. 1 oddíl C a D). Soudní dvůr ES rozhodl⁽¹⁴⁾ že „ani velký počet způsobilých podniků, ani okolnost, že tyto podniky patří k různým a významným odvětvím, neznamená, že státní iniciativu lze považovat za obecné ekonomicko-politické opatření“. Sdružení švédských podniků odkazuje na to, že Komise v rozhodnutích o podpoře N 255/96 a NN 72a/2000 schválila švédskou úpravu daně z emisí oxidu uhličitého jako obecné opatření. To není správné. V prvním rozhodnutí se úprava daně z emisí oxidu uhličitého považuje za státní podporu, která je slučitelná se společným trhem. Druhé rozhodnutí se týká prodloužení téže úpravy a schvaluje se podle stejných ustanovení. Naopak je běžnou praxí Komise⁽¹⁵⁾ potvrzenou judikaturou Soudního dvora ES⁽¹⁶⁾ považovat osvobození pro energeticky náročný průmysl nebo pro dané hospodářské odvětví za selektivní opatření. Z toho Komise vyvozuje závěr, že osvobození od daně je selektivní.

⁽¹³⁾ Viz například rozsudek ve věci C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, *op. cit.*

⁽¹⁴⁾ Viz věc C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, bod 48, *op. cit.*

⁽¹⁵⁾ Rozhodnutí Komise 2002/676/ES, ESUO ze dne 3. dubna 2002 ve věci dávk z klimatických změn ve Spojeném království (Úř. věst. L 229, 27.8.2002, s. 15); podpora č. N 449/01 – Německo – „Ekologická daňová reforma po 31. březnu 2002“ (Úř. věst. C 137, 8.6.2002, s. 24); podpora č. N 74/A/02 – Finsko – „Podpora pro energeticky náročné podniky“ (Úř. věst. C 104, 30.4.2003, s. 9) a podpora C 33/03 (ex NN 34/03) – Rakousko – „Vrácení daně z energie během let 2002 a 2003“ (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽¹⁶⁾ Věc C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, *op. cit.*

- (40) Komise se domnívá, že selektivita opatření není ospravedlněná logikou systému, protože neodpovídá základní logice daně. Naopak se osvobození jasně odchyluje od základní struktury a funkce daně. Účelem daně je směřovat podniky k přijetí opatření na úsporu energie. Přestože příslušné podniky již ve velkém rozsahu přijímají opatření na úsporu energie, aby snížily energetické náklady, má energetická daň doplňující stimulační účinek. Obecně závisí spotřeba energie na technologii a určuje se proto pouze krátkodobě. Dlouhodobě je obvykle možné, mimo jiné prostřednictvím technického pokroku a inovace, dosáhnout dalších výnosů z efektivity. V tomto ohledu nemůže osvobození od energetické daně pro podniky výrobního odvětví, které jsou podle definice také znečišťovateli, jelikož spotřeba energie ve všech odvětvích je pro životní prostředí stejně škodlivá, zapadat do logiky systému.
- (41) Opatření jde na náklady státu a je financováno ze státních prostředků, protože stát souhlasí se ztrátou příjmů z daní. Komise nesouhlasí se sdružením Svenskt näringsliv, že nedochází ke ztrátě příjmů z daní v důsledku toho, že se daň z elektřiny a emisí oxidu uhličitého, které se ve skutečnosti platí, zvýšily. Naopak vede zvýšená sazba daně v důsledku osvobození k ještě větší ztrátě příjmů z daní.
- (42) Alespoň někteří z příjemců podpory jsou činní v odvětvích, ve kterých probíhá obchod mezi členskými státy. Opatření tak může takový obchod ovlivnit a narušit hospodářskou soutěž.
- (43) Souhrnně se Komise domnívá, že opatření je státní podporou ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES.
- (45) Do 31. prosince 2001 byl režim podpory existující státní podporou ve smyslu čl. 1 písm. b) bodu i) nařízení (ES) č. 659/1999. Podle bodu 77 obecných zásad a jako důsledek toho, že Švédsko přijalo vhodná opatření, měly však veškeré existující státní podpory na ochranu životního prostředí být do 1. ledna 2002 přizpůsobeny tak, aby byly slučitelné s obecnými zásadami.
- (46) Švédská vláda tvrdí, že pro zavedení nového systému energetické daně, který je slučitelný s obecnými zásadami, je třeba přiměřené období. Za prvé mezi lhůtou k přizpůsobení režimu podpor tak, aby byl slučitelný s obecnými zásadami, a vstupem přepracovaného systému energetické daně uplynulo 2,5 roku. Přestože Komise připouští, že zdanění energie je přirozeně složité, domnívá se, že období 2,5 roku je nepřiměřeně dlouhé. Zadruhé nevyužila švédská vláda možnosti prodloužit lhůtu k provedení obecných zásad pro určitá opatření, což Francie i Německo udělaly⁽¹⁷⁾. Naopak švédské orgány přijaly dopisem ze dne 16. března 2001 opatření, která Komise navrhla. Jestliže švédská vláda měla problémy se změnou režimu podpory ve stanovené lhůtě, mohla přijmout navržená opatření s výjimkou jejich použití na zmíněný režim.
- (47) V důsledku toho Komise posoudila slučitelnost podpory podle obecných zásad. V rozhodnutí o zahájení řízení vyjádřila Komise názor, že jiné výjimky než uvedené v čl. 87 odst. 2 nebo čl. 87 odst. 3 Smlouvy o ES nejsou použitelné. Toto stanovisko je třeba potvrdit po provedení řízení podle čl. 88 odst. 2. Během tohoto řízení nebyly předneseny žádné nové okolnosti, které by zmírnily pochybnosti, které Komise vyjádřila ve svém rozhodnutí o zahájení formálního vyšetřovacího řízení. Komise proto vyvozuje následující závěry.
- (48) V bodě 51.2 obecných zásad se uvádí, že ustanovení bodu 51.1 lze použít v případě, že daň má značně pozitivní účinek, pokud jde o ochranu životního prostředí, a tam, kde se osvobození stalo nutným z důvodu významné změny ekonomických podmínek, které staví podniky do zvlášť obtížné situace v oblasti hospodářské soutěže. Účelem energetické daně je orientace na úsporu energie a na energetickou účinnost. Současný švédský systém energetické daně se od roku 1993 nezměnil. V tomto ohledu se opatření staví na roveň s výjimkou z existující daně, která byla stanovena při přijetí daně. Je proto zahrnuto v bodě 51.2 obecných zásad, který odkazuje na kritéria slučitelnosti v bodě 51.1.

Slučitelnost podpory s vnitřním trhem

- (44) Komise trvá na svém postoji, že energetickou daň z elektřiny nelze posuzovat společně s energetickou daní z emisí oxidu uhličitého. Jak je uvedeno v rozhodnutí o zahájení řízení podle čl. 88 odst. 2, jsou k tomu dva důvody. Zaprvé se daň z emisí oxidu uhličitého nevybírá ze spotřeby elektřiny. Za druhé nemá energetická daň z elektřiny stejný stimulační účinek na emise oxidu uhličitého jako daň z emisí oxidu uhličitého, protože ve Švédsku se 90% elektřiny vyrábí v jaderných a vodních elektrárnách. Energetickou daň z elektřiny je proto třeba posuzovat odděleně.

⁽¹⁷⁾ Úř. věst. C 34, 7.2.2002, s. 13.

(49) Pro období od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2003 je použitelný bod 51.1 písm. b), druhá odrážka obecných zásad, protože osvobození se týká vnitrostátní daně, která byla zavedena při neexistenci poplatku Společenství. Podle tohoto ustanovení zaplatí podniky, které mají prospěch ze snížení, také značnou část vnitrostátního poplatku. Důvodem toho je i nadále stimulovat tyto podniky ke zvyšování výkonnosti v rámci životního prostředí. To vyplývá ze znění bodu 51.1 písm. b) první odrážky, která „pro povzbuzení podniků přijmout opatření pro zlepšení ochrany životního prostředí“ připouští snížení harmonizované daně, jestliže daň, kterou podniky mající prospěch ze snížení ve skutečnosti platí, je vyšší než minimální částka Společenství. Uvedené osvobození vede k nulové sazbě daně z elektřiny, kterou výrobní odvětví používá při výrobním procesu. Komise tedy může vyvodit závěr, že podniky nezaplatily významnou část vnitrostátního poplatku. Opatření v jeho současné podobě tedy nelze za období od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2003 prohlásit za slučitelné s obecnými zásadami. Jelikož není slučitelné ani z žádného jiného důvodu, musí být opatření prohlášeno za neslučitelné se společným trhem.

(50) Jak je uvedeno v bodě odůvodnění 18, vstoupila směrnice 2003/96/ES v platnost 1. ledna 2004. V této směrnici je výslovně brán ohled na cíl ochrany životního prostředí (viz zvláště body odůvodnění 3, 6, 7 a 12). Komise se proto domnívá, že dodržování minimálních úrovní daní, které jsou stanoveny směrnicí 2003/96/ES, dává podnikům podnět ke zlepšování ochrany životního prostředí. Z tohoto důvodu může Komise uznat dodržování minimálních úrovní daní také za rovnocenné s významnou částí vnitrostátního poplatku vyžadovaného podle bodu 51.1 písm. b) druhé odrážky obecných zásad. Proto lze švédské opatření pro období od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2003 prohlásit za slučitelné se společným trhem pouze do té míry, do jaké daň, kterou příjemci podpory musejí zaplatit, splňuje minimální sazby stanovené směrnicí 2003/96/ES. Neslučitelná podpora dosahuje tedy částky, která je výsledkem použití minimálních úrovní stanovených ve směrnici 2003/96/ES.

(51) Pro období od 1. ledna 2004 do skončení platnosti nynějšího systému je zmíněná daň harmonizovaná směrnicí 2003/96/ES. Proto je použitelný bod 51.1 písm. b) první odrážka obecných zásad. Podle tohoto ustanovení lze schválit snížení daně, jestliže částka, kterou podniky po snížení ve skutečnosti zaplatí, zůstane vyšší než minimální částka Společenství. Podle článku 10 směrnice 2003/96/ES je minimální sazba daně z elektřiny stanovena na 0,5 EUR za MWh pro obchodní účely. Stano-

vená minimální sazba daně nebyla tedy v tomto případě dodržena. Podle čl. 17 odst. 2 a 4 stejné směrnice lze uplatňovat až nulovou úroveň zdanění pro energeticky náročné podniky, které se v uzavřených dohodách či rovnocenných opatřeních zavázaly k provedení opatření k dosahování cílů v oblasti životního prostředí nebo ke zlepšování energetické účinnosti, a to přibližně se stejnými výsledky, jakých by bylo dosaženo při dodržení minimálních sazeb Společenství. V tomto případě nejsou podmínky pro použití nulové sazby daně splněny. Pro období po 1. lednu 2004 proto také platí, že švédské opatření lze prohlásit za slučitelné pouze do té míry, do jaké jsou příjemci podpory povinni zaplatit minimální sazby stanovené směrnicí 2003/96/ES.

(52) Komise tedy usuzuje, že v období od 1. ledna 2002 do doby, než osvobození ve své současné podobě přestane platit, opatření není slučitelné s obecnými zásadami a se směrnicí 2003/96/ES. Neslučitelná podpora odpovídá částce, která je výsledkem použití minimální úrovně stanovené směrnicí 2003/96/ES.

Vyžádání navrácení podpory, která je neslučitelná se společným trhem

(53) Ukáže-li se, že protiprávně poskytnutá státní podpora je neslučitelná se společným trhem, musí se podle čl. 14 odst. 1 nařízení (ES) č. 659/1999 rozhodnout o jejím navrácení od příjemce podpory. Vyžádáním navrácení podpory se podle možnosti obnoví stav hospodářské soutěže, která vládla před povolením podpory. Skutečnost, že se podpora poskytla v souladu s vnitrostátním právem, což je běžný případ, neovlivňuje vyžádání navrácení podpory, protože právo Společenství má přednost před vnitrostátním právem.

(54) V čl. 14 odst. 1 nařízení (ES) č. 659/1999 se však uvádí, že „Komise nebude vyžadovat navrácení podpory, pokud by to bylo v rozporu s obecnými zásadami práva Společenství“. Judikatura Soudního dvora ES⁽¹⁸⁾ a vlastní rozhodovací praxe Komise stanovily, že když příjemce podpory následkem opatření Komise oprávněně očekává, že podpora byla poskytnuta v souladu s právem Společenství, je vyžádání navrácení podpory v rozporu s obecnou zásadou práva Společenství.

⁽¹⁸⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. listopadu 1987, 223/85, Rijn-Schelde-Verolme (RSV) Machinefabrieken en Scheepswerven NV v. Komise Evropských společenství, Sb. rozh. s. 4617.

- (55) Je povinností členských států převzít odpovědnost za to, že vnitrostátní opatření budou slučitelná s pravidly Společenství o státní podpoře, aby se zabránilo narušení hospodářské soutěže, ohlásit každou státní podporu Komisi v souladu s čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES a do přezkoumání upustit od jejího zavedení. V zásadě se podniky nemohou odvolávat na oprávněné očekávání, pokud jde o protiprávní státní podporu. Jestliže by se podniky mohly úspěšně odvolávat na vnitrostátní právo, přestože bylo přijato v dobré víře, avšak není slučitelné s pravidly o státní podpoře, a proto narušuje hospodářskou soutěž, nebyl by splněn účel kontroly státních podpor ze strany Společenství.
- (56) V rozsudku ve věci 265/85, Van den Bergh en Jurgens BV v. Komise ⁽¹⁹⁾, konstatoval Evropský soudní dvůr, že „... se všechny hospodářské subjekty, ve kterých nějaká instituce vzbudila oprávněnou naději, mohou spolehnout na zásadu ochrany oprávněného očekávání. Jestliže však obezřetný a rozvášný hospodářský subjekt mohl předvídat, že bude přijato opatření Společenství, které pravděpodobně ovlivní jeho zájmy, nemůže se na tuto zásadu odvolat, bude-li opatření přijato.“
- (57) Švédské orgány tvrdí, že nelze vyžadovat navrácení podpory, protože Komise nesplnila své povinnosti podle čl. 17 odst. 2 nařízení (ES) č. 659/1999. V daném ohledu navrhla Komise členským státům, aby pro přizpůsobení existující podpory novým obecným zásadám změnily existující režimy podpory v oblasti životního prostředí tak, aby byly do 1. ledna 2002 slučitelné s obecnými zásadami. V právní praxi ⁽²⁰⁾ se potvrdilo, že takový návrh, uvedený v obecných zásadách, představuje způsob pevné a pravidelné spolupráce, v jejímž rámci Komise ve spolupráci s členskými státy nepřetržitě posuzuje existující režimy podpory a navrhuje vhodná opatření, která je třeba přijmout. Dohoda o úplném seznamu všech existujících režimů podpory mezi Komisí a každým členským státem by byla nepraktická, a je vhodné přenechat odpovědnost za přizpůsobení režimů podpory členským státům. To platí o to více, že jsou zapojené do vypracování nových obecných zásad a již před vstupem těchto zásad v platnost si jsou vědomy jejich dopadu na existující režimy podpory. V tomto případě švédské orgány tvrdí, že Švédsko informovalo Komisi o režimu podpory, například předložením úplného znění švédského zákona o dani z energie. Komise se domnívá, že tyto údaje byly zaslány a použity v jiné souvislosti a že poskytnutí těchto informací v žádném případě nemůže nahradit formální oznámení, jak je vyžadováno podle čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES.
- (58) Sdružení Svenskt näringsliv tvrdí, že podpora je existující podporou, a že proto nelze vyžadovat její navrácení. Komise se domnívá, že opatření bylo existující podporou pouze do 31. prosince 2001. Od 1. ledna 2002 se podpora stala novou podporou, protože opatření mělo být přizpůsobeno obecným zásadám. Komise proto s argumentem sdružení Svenskt näringsliv nesouhlasí.
- (59) Z výše uvedených důvodů se Komise nedomnívá, že argumenty Švédska poskytují důvod pro rozhodnutí bez vyžádání navrácení podpory. Z judikatury Soudního dvora ES však vyplývá, že Komise má z vlastního podnětu vzít v úvahu výjimečné okolnosti, které v souladu s čl. 14 odst. 1 nařízení (ES) č. 659/1999 odůvodňují, že upustí od požadavku navrácení protiprávně poskytnuté podpory, je-li vyžádání navrácení podpory v rozporu s obecnou zásadou práva Společenství, např. s ohledem na oprávněná očekávání příjemců.
- (60) Podle článku 19 nařízení (ES) č. 659/1999 je členský stát vázán provést vhodná opatření pouhým přijetím navrhovaných opatření. Toto bylo potvrzeno judikaturou ⁽²¹⁾. Proto platí, že změna statusu opatření z existující podpory na novou podporu byla důsledkem skutečnosti, že švédská vláda přijala vhodná opatření, která byla navržena v obecných zásadách.
- (61) Na základě čl. 26 odst. 1 nařízení (ES) č. 659/1999 je myslitelné, že skutečnost, že Komise schválení obecných zásad švédskou vládou nezveřejnila, mohla vést k tomu, že někteří příjemci se v dobré víře domnívali, že předmětná vnitrostátní opatření jsou stále považována za existující podporu. V článku 26 se uvádí, že Komise zveřejní „souhrnné sdělení o rozhodnutích přijatých podle... článku 18 ve spojení s čl. 19 odst. 1“. V článku 18 téhož nařízení se uvádí, že „pokud Komise... dospěje k názoru, že existující režim podpory není nebo

⁽¹⁹⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. března 1987, 265/85, Van den Bergh en Jurgens BV a Van Dijk Food Products (Lopik) BV v. Komise Evropských společenství, Sb. rozh. s. 1155, zejména bod 44.

⁽²⁰⁾ Rozsudek ze dne 18. června 2002, C-242/00, Spolková republika Německo v. Komise Evropských společenství, Sb. rozh. s. I-5603, zejména bod 28.

⁽²¹⁾ Věc C-242/00, Spolková republika Německo v. Komise Evropských společenství (op. cit.), rozsudek ze dne 15. října 1996, C-311/94, IJssel-Vliet Combinatie BV v. Minister van Economische Zaken, Sb. rozh. s. I-5023, zejména body 36 a 37, rozsudek ze dne 5. října 2000, C-288/96, Spolková republika Německo v. Komise Evropských společenství, Sb. rozh. s. I-8237, zejména body 62–65.

již není slučitelný se společným trhem, vydá doporučení navrhuující dotyčným členským státům vhodná opatření.“ V čl. 19 odst. 1 nařízení se uvádí, že pokud členský stát přijme navrhovaná opatření, Komise „toto zjištění zaznamená“ a uvědomí o tom členský stát.

(62) Komise nezveřejnila přijetí vhodných opatření navrhovaných Komisí k provádění obecných zásad každým státem. Proto je pro Komisi těžké dokázat, že příjemci byli řádně informováni o přijetí švédskou vládou a z toho vyplývající změně statusu podpory z existující na novou podporu. V okamžiku zveřejnění rozhodnutí Komise o zahájení řízení podle čl. 88 odst. 2 však muselo být příjemcům jasné, že opatření již není existující podporou a že by mohlo být neslučitelné s obecnými zásadami. Zveřejnění této věci proběhlo dne 9. srpna 2003.

(63) S ohledem na všechny tyto úvahy usuzuje Komise v této záležitosti, že vyžádání navrácení podpory, která byla poskytnuta přede dnem zveřejnění rozhodnutí o zahájení vyšetřovacího řízení, by odporovalo zásadě ochrany oprávněného očekávání. Komise proto podle článku 14 nařízení (ES) č. 659/1999 rozhodla, že nebude vyžadovat navrácení podpory za období od 1. ledna 2002 do 8. srpna 2003.

(64) Navrácení podpory, která byla poskytnuta podle režimu podpory od 9. srpna 2003, však bude vyžadováno.

VI. ZÁVĚR

(65) Komise se domnívá, že Švédsko protiprávně zachovalo v platnosti zákon (1994:1776) o dani z energie od 1. ledna 2002 beze změny v rozporu s povinnostmi, která vychází z přijetí vhodných opatření navrhovaných Komisí, a s čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES.

(66) Režim podpory je státní podporou ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES.

(67) Podpora je od 1. ledna 2002 neslučitelná s obecnými zásadami, zvláště bodem 51.1. písm. b) obecných zásad, a všemi dalšími výjimkami uvedenými v čl. 87

odst. 2 a 3 Smlouvy o ES. Protože neexistují jiné důvody pro slučitelnost režimu podpory jako takového, je tento neslučitelný se společným trhem.

(68) Navrácení protiprávně vyplacené podpory musí být vyžádáno v souladu s čl. 14 odst. 1 nařízení (ES) č. 659/1999. V tomto případě začíná období, jehož se týká navrácení podpory, dnem zveřejnění rozhodnutí Komise o zahájení řízení podle čl. 88 odst. 2 ve věci a končí dnem vstupu nového systému daně z energie v platnost, tzn. je třeba vyžádat navrácení podpory poskytnuté v období od 9. srpna 2003 do 30. června 2004.

(69) Toto rozhodnutí se týká zmíněného režimu podpory a musí být provedeno okamžitě, zvláště pokud jde o navrácení veškerých jednotlivých podpor poskytnutých v rámci režimu. Komise také poznamenává, že rozhodnutím ve věci režimu podpory není dotčena možnost, aby jednotlivá podpora byla posouzena, zcela nebo částečně, jako podpora v souladu se společným trhem podle vlastního hodnocení, například na základě toho, že na individuální podporu se vztahují pravidla *de minimis* nebo v souvislosti s budoucím rozhodnutím Komise nebo jako důsledek nařízení o výjimce,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Osvobození od daně, které Švédsko od 1. ledna 2002 povolilo podle zákona (1994:1776) o dani z energie, je režimem státní podpory, který Švédsko používá protiprávně v rozporu s čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES. Taková podpora je neslučitelná se společným trhem do té míry, do jaké příjemci podpory nejsou povinni zaplatit minimální sazby daně, jak jsou stanoveny ve směrnici 2003/96/ES. Jelikož pro slučitelnost není použitelný žádný jiný důvod, musí být tato podpora prohlášena za neslučitelnou se společným trhem.

Článek 2

Švédsko musí zrušit režim podpory uvedený v článku 1, pokud je stále účinný.

Článek 3

1. Švédsko musí přijmout veškerá opatření nezbytná k tomu, aby si od příjemců podpory vyžádalo navrácení podpory uvedené v článku 1.

2. Švédsko musí zastavit vyplácení podpory, která dosud nebyla vyplacena, ode dne vstupu tohoto rozhodnutí v platnost.

3. Navrácení musí proběhnout neprodleně a v souladu s postupy vnitrostátního práva za předpokladu, že tyto postupy umožňují provést toto rozhodnutí neprodleně a účinně.

4. Podpora, jejíž navrácení bude vyžadováno, musí zahrnovat úrok, který běží ode dne, kdy podpora byla příjemcům dána k dispozici, do dne, kdy byla skutečně navrácena.

5. Úrok se vypočte na základě ustanovení uvedených v člancích 9 až 11 nařízení Komise (ES) č. 794/2004 ⁽²²⁾.

Článek 4

Švédsko do dvou měsíců od oznámení tohoto rozhodnutí informuje Komisi, jaká opatření jsou plánována a jaká již byla pro dosažení souladu s rozhodnutím přijata. K podání těchto údajů se použije formulář připojený v příloze.

Článek 5

Toto rozhodnutí je určeno Švédskému království.

V Bruselu dne 30. června 2004.

Za Komisi

Mario MONTI

člen Komise

⁽²²⁾ Úř. věst. L 140, 30.4.2004, s. 1.

